

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 311/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen alfa-PVP:n tilanteesta, leviämisen estämisestä ja hoidosta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mia Laihon /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 311/2025 vp:

Minkälaisia konkreettisia toimia suunnittelette alfa-PVP:n kuriin saamiseksi,

miten hyvinvointialueita tuetaan alfa-PVP-haasteiden, kuten hoitoon liittyvän osaamisen ja riittävien hoitopaikkojen, varmistamiseksi,

miten alaikäisten päihdehoidon hoitopaikkojen saatavuutta on suunniteltu parannettavan,

onko suunnitteilla asiantuntijatyöryhmää, joka tekisi kansallisia erillissuosituksia siitä, miten alfa-PVP:n vieroitushoito tulisi järjestää ja toteuttaa,

onko harkittu, että alfa-PVP:n käyttöön tarkoitettua polttovälineistöä jaettaisiin esim. neulanvaihtopisteiden yhteydessä, jossa myös osaava päihdehenkilöstö pystyisi samalla ohjaamaan hoitoon, ja

miten varmistetaan päivystyksen ja sosiaalihuollon henkilöstön turvallisuus alfa-PVP:n tuodessa yhä vakavampaa väkivallan uhkaa ja turvattomuutta päihdehuollon työntekijöille ja asiakkaille?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitus on erittäin huolissaan Suomen huumetilanteesta ja alfa-pvp:n leviämisestä. Hallitus on käsitellyt asiaa iltakoulussaan, ja sosiaalityöministeri ja sisäministeri ovat kutsuneet koolle keskeiset viranomaiset tehostamaan keinoja torjua huumeongelmaa ja kehittämään päihdehoitoa. Hallitus valmistelee uusia keinoja ja on käynnistänyt nuorten huume- ja päihdehäiriöiden ehkäisyohjelman, jolle on varattu 10,9 miljoonan euron rahoitus. Hallitusohjelmassa on myös muita hankkeita, joilla parannetaan esimerkiksi nuoriso- ja jengirikollisuuden sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa.

Hallitusohjelman mukaisessa Nuorten huumekuolemien ehkäisyhankkeessa kehitetään ja toimeenpannaan huumehoidon menetelmiä ja hoitoon pääsyä hyvinvointialueilla. Ohjelman tavoitteena on alaikäisten ja alle 25-vuotiaiden hoitoon ja muihin päihdepalveluihin pääsyn, palvelujen yhteen toimivuuden, palveluvalikoiman, hoito- ja palveluketjujen ja palvelujen vaikuttavuuden parantaminen myös alaikäisten palvelutarpeet huomioiden. Toimiin kuuluu myös mm. riskitietoisuuden lisääminen, uusien haittojen vähentämisen menetelmien kehittäminen ja ammattilaisten koulutus. Hyvinvointialueille suunnattu toinen valtionavustushaku aukeaa pian.

Hankkeen yhteydessä kehitetään myös erilaisia tavoitettavia matalan kynnyksen palveluita, kuten menetelmiä, joilla myös alfa-PVP:tä käyttäviä henkilöitä saataisiin palveluiden piiriin. Näiden menetelmien viimekätisestä valinnasta vastaavat hyvinvointialueet. Huumeiden käyttäjille on perustellusti jaettu sellaisia huumeiden käyttövälineitä, jotka ehkäisevät infektioita tai muita terveysriskejä. Polttovälineistön jakamisella ei arvioida olevan tällaisia vaikutuksia.

Kansallinen Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma uudistetaan tämän vuoden aikana ja sen on edelleen tarkoitus tukea käytännön työtä niin kunnissa kuin hyvinvointialueilla. Ehkäisevä päihdetyö on laaja-alaista toimintaa, joka sisältää monia eri toimia ja koskee eri ikäryhmiä. Tukena tarjotaan mm. seurantatietoa, tietopaketteja, materiaaleja, ammattilaisseminaareja sekä yhdyshenkilötoimintaa ja kuntiin ja alueille tehtäviä vuorovaikutteisia ohjauskäyntejä. Osana ehkäisevää päihdetyötä kehitetään myös keinoja yöelämässä tapahtuvan huumeiden käytön torjumiseksi. Toimintaohjelman päivittämisen ohessa uudistetaan myös ehkäisevän päihdetyön laatusuositukset.

Alfa-PVP on stimulantti, jonka hoitoon pätevät myös muut stimulanttiriippuvuuden hoitomuodot. Huumeongelmien käypä hoito -suositukset käsittelevät myös stimulanttiriippuvuuden hoitoa. Erillisen hoitosuosituksen laatimisesta ei ole ministeriössä keskusteltu.

Alfa-PVP ei ole ainoa syy asiakkaiden tai potilaiden mahdolliselle aggressiiviselle käytökselle, mutta alfa-PVP:n käyttö on lisännyt väkivallan uhkaa ja huolta. Turvallisuushenkilökunnan läsnäolo on ollut palveluissa jo tavallista, ja nyt niiden määrää on tarkasteltu ja tarvittaessa lisätty. Päihdehuollon palveluissa työskenteleviä on koulutettu erilaisten turvallisuustilanteiden hallintaan. Aggressiivisen henkilön kohtaamistilanteisiin on jo olemassa erilaisia toimintamalleja, joiden koulutusta on syytä lisätä myös muissa palveluissa.

Alfa-PVP:n ja siihen liittyvien haittojen torjuntaa tehdään laajasti eri hallinnonaloilla. Turvallisuusviranomaisista erityisesti poliisilla ja tullilla on keskeinen rooli torjua huumeaineiden päätymistä markkinoille. Poliisin ja Tullin kyky puuttua salatuissa pikaviestisovelluksissa tapahtuvaan huumeaineenkauppaan ja sulkea pimeän verkon kauppapaikkoja on merkittävää. Valvontaa kohdistetaan erityisesti erittäin vaarallisten huumeiden, kuten alfa-PVP:n välitykseen ja myyntiin.

Poliisi on myös tehostanut katukaupan valvontaa. Tavoitteena on puuttua häiriökäyttäytymisiin ja rikoksiin ja lisätä turvallisuuden tunnetta. Pääpaino on huumarikosten ennalta estämisessä ja

toimenpiteiden porrastamisessa sanktioiden sijaan. Poliisi esimerkiksi ohjaa huumeiden käyttäjiä päihdehoitoon pelkän sakottamisen sijasta. Lisäksi poliisi tekee paljastavaa huumerikostutkintaa, jonka tarkoituksena on saada huumeiden levittäjät rikosvastuuseen, mikä vähentää huumeiden tarjontaa. Hallitus on sitoutunut poliisin läsnäolon turvaamiseen koko maassa.

Helsingissä 24.10.2025

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen